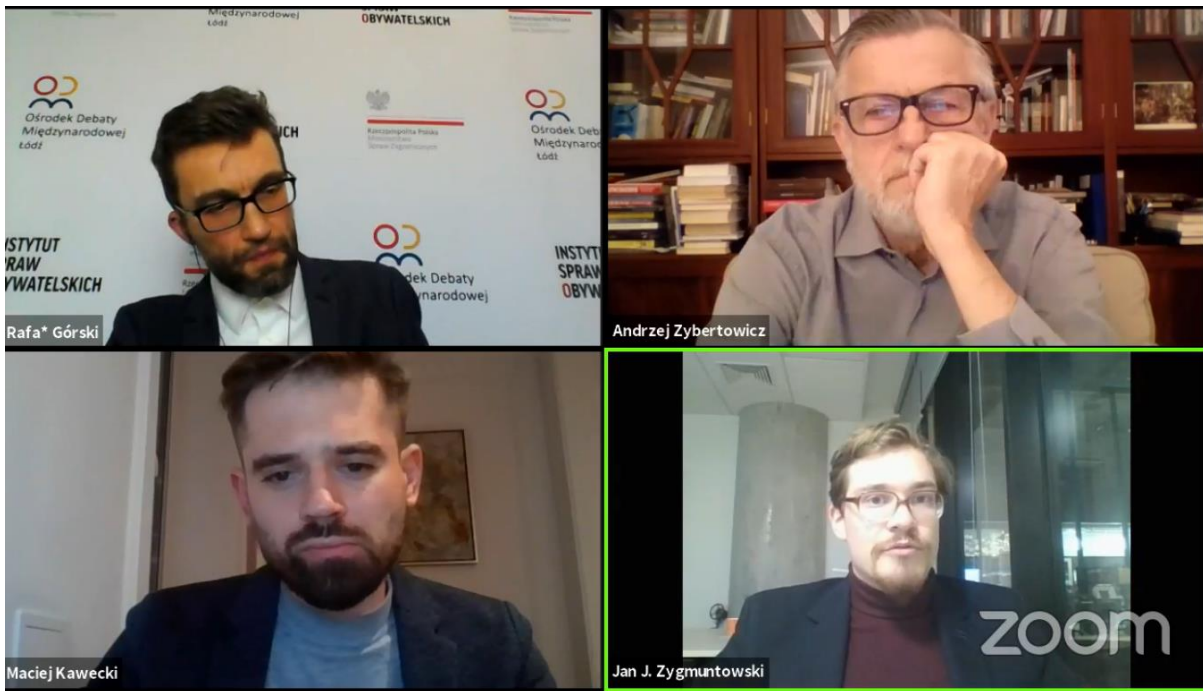

Notatka z II Forum Geopolitycznego w Łodzi. „Czy nowe technologie nas uratują czy zniszczą?”

Jakub Klepek

01.12.2020

Notatka w skrócie:

- Rozwój technologiczny towarzyszy światu od dawna i zamiast obawiać się nowych technologii, Polska powinna nauczyć się korzystania z nich w celu wzrostu gospodarczego oraz w obszarach medycyny i wysokiego ryzyka.
- Globalne korporacje zyskują coraz więcej wpływów nad obywatelami niezależnych państw, co jest zagrożeniem dla demokracji prywatności, na co Polska nie powinna się zgadzać.
- Pandemia COVID-19 ułatwiła dużym koncernom inwigilację pracowników, którzy częściowo przyzwyczaili się do interwencji przełożonych w ich życie prywatne.

W piątek, 27 listopada 2020 r., na zakończenie II Forum Geopolitycznego, organizowanego przez Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi, odbyła się debata pt. „Czy nowe technologie nas uratują czy zniszczą?”. W panelu wzięli udział: socjolog, publicysta, nauczyciel akademicki, doradca społeczny Prezydenta Andrzeja Dudy oraz doradca szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego Andrzej Zybertowicz; Maciej Kawecki, doktor nauk prawnych, nauczyciel akademicki, urzędnik państwowy, koordynator Krajowej Reformy Danych Osobowych, były dyrektor departamentu zarządzania danymi w Ministerstwie Cyfryzacji, obecnie dziekan wyższej szkoły bankowej w Warszawie oraz Prezes Zarządu Instytutu Polska Przyszłości im. Stanisława Lema; oraz ekonomista związany z obszarami innowacji, cyfrowej gospodarki zrównoważonego rozwoju, założyciel i były prezes think-tanku Instrat oraz obecny wykładowca na Akademii Leona Koźmińskiego i współprzewodniczący Polskiej Sieci Ekonomii Jan Zygmuntowski. Moderatorem spotkania był Rafał Górski, Prezes Instytutu Spraw Obywatelskich, redaktor naczelny tygodnika Spraw Obywatelskich.

Andrzej Zybertowicz uważa, że żyjemy w pułapce niewiedzy. Jedynie co może nas uratować, to „spadachron”, czyli perspektywa konserwatywna, zbudowana na sprawdzonych instytucjach i rozwiązaniach. Odmiennego zdania był Maciej Kawecki, który nie zgodził się z traktowaniem technologii jako czymś, co spotyka nas wyłącznie teraz. **Podając przykłady z XVIII i XIX wieku podkreślił, że rozwój technologiczny towarzyszy nam od dawna, natomiast trzeba postawić pytanie, czy dalej jesteśmy w stanie go kontrolować.** Jan Zygmuntowski wskazał na słuszne wykorzystanie nowoczesnej technologii dla maksymalizacji zysku i w obszarze wysokiego ryzyka. Konserwatyzm cyfrowy powinien

polegać na suwerenności i ustalaniu własnych zasad a „spadochron” powinien zostać trzymany przez rękę „twardych regulacji praw polskich i europejskich.” **Maciej Kawecki zgodził się, że żyjemy w czasach, których technologia determinuje każdy obszar naszego życia. Wskazał jednak, że ma to więcej zalet niż wad. Jego zdaniem technologia pozwala nam lepiej walczyć z koronawirusem dzięki analityce danych.** Według Jana Zygmunta, autonomia technologiczna może nam zagrażać. To politycy i korporacje, zabiegając o uznanie, decydują o tym, co ma być rozwijane, a co nie, i co może zagrażać suwerennym państwom.

Odpowiadając na następne pytanie, Jan Zygmuntowski przestrzegł, że rozwiązania technologiczne, na które zgadzamy się dzisiaj (w czasach pandemii COVID-19), mogą zostać z nami na dłużej. **Podkreślił ogromne wpływy korporacji takich jak Apple czy Google w kolekcjonowaniu danych. Dane te, mogą być „koniem trojańskim” prowadzącym do przejęcia kontroli nad usługami publicznymi takimi jak zdrowie czy bezpieczeństwo przez firmy międzynarodowe.** Maciej Kawecki raz jeszcze użył Chin, tym razem jako przykładu totalnego totalitaryzmu cyfrowego, który jest zagrożeniem dla świata i technologii. Zwrócił również uwagę na ogromny problem analizy przyszłych wydarzeń, spowodowany ciągłą zmiennością świata. **Andrzej Zybertowicz przewiduje, że totalitaryzm technologiczny będzie poprzedzony fazą chaosu cywilizacyjnego. Postawił on tezę, że globalne korporacje starają się, żeby globalne uzależnienie od technologii rosło.** Maciej Kawecki uważa rozwój biotechnologii jako technologię ratującą życie pacjentów chorych na nowotwór. Technologia może nam pomóc w dłuższym i zdrowszym życiu. Z drugiej strony, powinniśmy postawić granicę między badaniami genetycznymi a budowaniem iluzji rzeczywistości. Inną opinię przedstawił Andrzej Zybertowicz, który obawia się, że leczenie ludzi może służyć jako alibi służące innym celom niż medyczne. Wskazał, że korporacje skupiają się na leczeniu rzadkich chorób bogatych mieszkańców ze Wschodu, a nie najbardziej potrzebujących. Podkreślił również, że rozum ludzki ugina się pod złożonością sztucznego świata, który został przez nas stworzony. Jan Zygmuntowski starał pokazać się jeszcze inną perspektywę. **Jego zdaniem rozum ludzki wymknął się z ram biologicznych, opartych jedynie na potrzebie rozmnażania się i przeżycia.** Wskazał Wikipedię jako ogromny sukces ludzkości, który jest nadal globalnie rozwijany. **Andrzej Zybertowicz uważa, że Polska powinna wyjść z dynamiki konsumpcjonizmu.** Nie powinniśmy pozwolić na to, żeby Google lub inna korporacja regulowała prawa, na których u w Polsce

działa. **Jan Zygmuntowski zgodził się, dodając, że Państwo powinno ustalić prawa cyfrowe, które uchronią obywateli przed inwigilacją największych firm.** Maciej Kawecki zaznaczył potrzebę utworzenia w Polsce centrum monitorowania nowych mediów, poparte zapleczem politycznym. Zwrócił uwagę na brak kierunków studiów w Polsce, które kształciłyby przyszły personel odpowiadający za kontrolę mediów.

Obywatele nie powinni stawiać oporu nowym technologiom, ale wykorzystać ją do własnych celów, radzi Jan Zygmuntowski. Trzymanie się starych rozwiązań prowadzi do ślepoty na nowe wyzwania. Każdy powinien starać się kontrolować swój czas spędzony przy używaniu technologii. **Podkreślił również ważność suwerenności cyfrowej Polski, która jest zagrożona przez działania dużych korporacji. Maciej Kawecki zgodził się z przedmówcą, zaznaczając, że każdy powinien stawiać granice między życiem prywatnym a służbowym.** Według doradcy Prezydenta Andrzeja Dudy, technologie poza demokratyczną kontrolą zmieniają świat tworząc nowe, niebezpieczne percepcje. Jego zdaniem społeczeństwo powinno się temu wspólnie przeciwstawiać, zamiast wypierać duże problemy mniejszymi. Maciej Kawecki zaznaczył, że technologia jest stworzona dla człowieka i człowiek powinien wiedzieć jak świadomie z niej korzystać. Nie może być tak, że technologia staje się konkurencją, zaznacza. Andrzej Zybortowicz spytany o wprowadzenie nowej waluty w Polsce, doradził przeprowadzenie debat eksperckich oraz publicznych, by zdecydować czy wprowadzenie takiej waluty byłoby rozsądne. Jan Zygmuntowski odpowiadał na pytanie dotyczące możliwości ekspansji polskich firm na globalnym rynku. **Według eksperta wiele firm z międzynarodowym potencjałem niestety działa jedynie na poziomie krajowym.** W przyszłości Polska powinna wspierać firmy, które zbudowane są na długoterminowym rozwoju i infrastrukturze a nie liczyć na „polski TikTok”.

Eksperci zgodzili się, wchodzenie w życie prywatne pracowników przez korporacje stanowi duży problem w dzisiejszych czasach. Maciej Kawecki wskazał na prawny aspekt problemu oraz pracowników, którzy przyzwyczaili się interwencji korporacji w ich życie prywatne. Jan Zygmuntowski wymienił szereg nadużyć korporacji, które szpiegują swoich pracowników używając m. in. cyfrowego nadzoru pracowników, czytania korespondencji prywatnej, czy analizowaniu ruchu gałek ocznych podczas rozmów wideo.

Jedno z pytań od słuchaczy dotyczyło skutków pandemii wobec „cybertotalitaryzmu”. Andrzej Zybertowicz uważa, że ryzyko jest wysokie, natomiast Państwo musi ustalić priorytety by do tego nie doszło. **Według Jana Zygmunrowskiego nasze dane są przedmiotem handlu i perspektywa prywatności gwarantowanej przez państwo do pewnego stopnia jest zabezpieczeniem, lecz jest niewystarczająca.** Maciej Kawecki podkreślił znaczenie mechanizmu RODO, lecz kwestia ochrony danych powinna być rozwijana globalnie.

Ostatnie pytanie do ekspertów dotyczyło wpływu technologii na naszą przyszłość. Jan Zygmunrowski uważa, że musimy odzyskać kontrolę nad technologiami, jeśli chcemy, żeby nas nie zniszczyły. Maciej Kawecki zgadzając się, dodał, że jest spokojny o przyszłość, ponieważ chronią nas nasze mechanizmy samozachowawcze. Andrzej Zybertowicz ostrzegł jednak, że współczesne technologie komunikacyjne mają potencjał wyłączenia mechanizmów samozachowawczych.

O AUTORZE

Jakub Klepek. Student International Politics and Intelligence Studies na Aberystwyth University w Wielkiej Brytanii, wziął również udział w wymianie studenckiej z Bilkent University w Turcji. Ukończył staż w Dowództwie Sił Lądowych NATO w Izmirze, a także staż w The Counterterrorism Group (CTG). Zainteresowania to kontrterroryzm, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, dyplomacja i języki obce, a także Bliski Wschód – w szczególności zaś Izrael, Syria i Turcja.

Sfinansowano przez Narodowy
Instytut Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze
środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata
2018 – 2030

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.